JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
ANTONIO LA PERGOLA
18 päivänä toukokuuta 1999 *

1. Oberster Gerichtshof esittää tässä asiassa yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen EY:n perustamissopimuksen 30 artiklasta (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla). Kansallinen tuomioistuin kysyy, onko tämän määräyksen kanssa yhteensopiva kansallinen säännös, jonka perusteella tietty elintarvikkeiden myyntijärjestely on sallittu ainoastaan silloin, kun kauppiaalla on toimipaikka sillä hallintoalueella, jolla se aikoo harjoittaa tällaista myyntiä, tai siihen rajoittuvalla hallintoalueella.

Pääasiaa koskevat oikeussäännöt ja tosiseikat

2. Pääasiassa kyseessä oleva kansallinen säännös on Gewerbeordnung-nimisen lain (Itävallan elinkeinolaki; jäljempänä GewO) 53a §. Tämän säännöksen mukaan leipureilla, lihakauppiailla ja elintarvikekauppiailla on oikeus tarjota myytäväksi liikkuvassa kaupassa paikkakunnalta toiselle ulottuvia kierroksia tehdessään tai ovelta ovelle kulkiessaan tuotteita, joita heillä on elinkeinolupansa mukaan oikeus myydä, ainoastaan silloin, jos he harjoittavat elinkeinotoimintaansa myös kiinteässä toimipaikassa sillä hallintoalueella, jossa he harjoittavat liikkuvaa kauppaa, tai tähän hallintoalueeseen rajoittuvassa kunnassa. Vain näissä kiinteissä toimipaikoissa myytäväksi tarjottavia tuotteita voidaan tarjota myytäväksi liikkuvassa kaupassa. GewO:n 50 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan kauppiaat voivat kuitenkin toimittaa tavaroita tilauksesta minne tahansa ilman, että tätä varten olisi säädetty alueellisia rajoituksia.

Tiivistetysti esitettynä kyseessä olevissa kansallisissa säännöksissä varataan mahdollisuus harjoittaa elintarvikkeiden kauppaa tätä järjestelyä käyttäen — eli lähinnä niin sanottuna liikkuvana kauppana — ainoastaan kauppiaille, jotka ovat sijoittautuneet sille hallintoalueelle, joka rajoittuu siihen alueeseen, jossa ne aikovat harjoittaa tällaisia kaupallisia menetelmiä. Itävallan lainsäädännön säännöksiä, sellaisina kuin ne on kuvattu ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevassa päätöksessä, sovelletaan erotuksetta itävaltalaisiin kauppiaisiin ja niihin kauppiaisiin, jotka ovat sijoittautuneet Itävaltaan rajoittuviin jäsenvaltioihin. [1]

* Alkuperäinen kieli: italia.

1 — Sekä Itävallan hallitus, pääasian asianosaiset että komissio ovat täsmentäneet tätä seikkaa yhteisöjen tuomioistuimen kirjalliseen kysymykseen esittämissään vastauksissa.

GewO:n säännösten rikkomista pidetään kansallisessa oikeudessa vilpillisenä kilpailuna.

3. Pääasiassa esillä olevaan riitaan johtaneet tosiseikat ovat ilmenneet edellä esitetyssä normatiivisessa tilanteessa, ja ne voidaan tiivistettynä esittää seuraavasti.

Kantajana olevan Schutzverband gegen unlauteren Wettbewerb (jäljempänä Schutzverband) on yritysten taloudellisia etuja puolustava yhdistys, jonka tavoitteena on muun muassa vilpillisen kilpailun estäminen. [2]

Vastaajana oleva TK-Heimdienst Sass GmbH (jäljempänä TK) on itävaltalainen yhtiö, joka harjoittaa elintarvikkeiden vähittäismyyntiä. Sen päätoimipaikka on Heimingissa Tirolissa ja sillä on sivuliikkeitä Völsissä, joka myös sijaitsee Tirolissa, ja Wolfurtissa, joka sijaitsee Vorarlbergissä. Sen lisäksi, että TK harjoittaa tavarakauppaa näissä toimipaikoissa, se myös harjoittaa liikkuvaa kauppaa sekä toimittaa pakasteita kuluttajien kotiosoitteeseen. Sillä on kuljettajia, jotka etukäteen ilmoitettujen reittien mukaisesti säännöllisesti tekemillään kierroksilla jakavat yhtiön pakasteiden myyntiluetteloita sekä yrittävät saada tilauksia. [3] Kuljettajilla on myös tietty vakiomäärä tilaamattomia tuotteita, jotka ne voivat myydä suoraan ilman ennakkotilausta.Tätä liikkuvaa kauppaa harjoitetaan myös muilla Itävallan alueilla kuin sillä, jossa vastaajalla on kiinteä toimipaikka, eivätkä nämä alueet myöskään rajoitu tähän alueeseen.

4. Pääasiassa kantaja vaatii, että vastaajaa kiellettäisiin harjoittamasta sellaisten elintarvikkeiden liikkuvaa kauppaa, joita ei ole etukäteen tilattu. Kantaja väittää, että tämä toiminta on ristiriidassa GewO:n 53a §:n kanssa, koska vastaaja ei myy elintarvikkeita kiinteässä toimipaikassa, joka sijaitsisi sillä hallintoalueella, jossa se harjoittaa liikkuvaa kauppaa, tai siihen rajoittuvassa kunnassa.

Kaksi ensimmäistä oikeusastetta totesi kantajan vaatimuksen perustelluksi. Muutoksenhakutuomioistuin katsoi myös, että 53a § ei voi olla ristiriidassa yhteisön oikeuden kanssa, sillä kyseisessä pykälässä säädetään yksinomaan tietystä yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa [4] tarkoitetusta myyntijärjestelystä.

2 — Sen jäsenet edustavat useita ryhmiä, ammattikuntia tai ammatillisia yhteenliittymiä, joista esimerkkinä mainittakoon Voralbergin kauppakamarin elintarvikkeiden ja mausteiden vähittäiskauppiaiden alueellinen yhdistys ja tämän kauppakamarin kaupallinen osasto.

3 — Tilaukset voidaan tehdä joko puhelimitse tai lähettämällä tilauslomake yhtiön päätoimipaikkaan tai suoraan kuljettajille. Tuotteet toimitetaan samalla reitillä tehtävällä seuraavalla kierroksella.

4 — Yhdistetyt asiat C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, tuomio 24.11.1993 (Kok. 1993, s. I-6097).

5. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin, Oberster Gerichtshof, katsoo kuitenkin, että on epäselvää, onko kansallinen säännös yhteensopiva EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan ja 36 artiklan (josta on muutettuna tullut EY 30 artikla) kanssa. Oberster Gerichtshof täsmentää tämän jälkeen, että nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole rajat ylittävää tekijää. Kysymys siitä, onko GewO:n 53a § yhteensopiva yhteisön oikeuden kanssa, on kuitenkin ratkaistava ennen kuin kansallisen tuomioistuimen vaatimuksesta ratkaistaan, onko tapauksessa mahdollisesti kyse Itävallan kansalaisten syrjinnästä. Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin nimittäin huomauttaa, että Itävallan perustuslakituomioistuimen mukaan se, että itävaltalaista yrittäjää syrjitään ilman perusteltua syytä muiden jäsenvaltioiden yrittäjiin nähden, merkitsee yhdenvertaisen kohtelun periaatteen loukkaamista. Näiden huomioiden perusteella Oberster Gerichtshof on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

"Onko EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa tulkittava siten, että sen kanssa on ristiriidassa sellainen lainsäädäntö, jonka mukaan leipurit, lihakauppiaat ja elintarvikekauppiaat saavat tarjota myytäviksi paikkakunnalta toiselle tai ovelta ovelle tapahtuvassa liikkuvassa kaupassa sellaisia tuotteita, joita heillä on elinkeinolupansa perusteella oikeus pitää kaupan, ainoastaan silloin, kun he harjoittavat kyseistä liiketoimintaa myös kiinteässä toimipaikassa, joko sillä itävaltalaisella hallintoalueella (Verwaltungsbezirk), jolla he harjoittavat liiketoimintaa mainittua myyntitapaa käyttäen, tai jossakin tähän hallintoalueeseen rajoittuvassa kunnassa, jolloin tuotteita, joita voidaan tarjota myytäväksi paikkakunnalta toiselle tai ovelta ovelle tapahtuvassa liikkuvassa kaupassa, voivat olla vain tuotteet, joita tarjotaan myytäväksi myös tässä kiinteässä toimipaikassa?"

Yhteisöjen tuomioistuimen toimivalta

6. Ennen aineellisen kysymyksen tarkastelua on kiinnitettävä huomiota Schutzverbandin esille ottamaan alustavaan kysymykseen. Schutzverband nimittäin väittää, että ennakkoratkaisupyyntöä ei kahdesta syystä voida ottaa tutkittavaksi. Nyt käsiteltävässä tapauksessa ei ensinnäkään ole mitään rajat ylittäviä tekijöitä, sillä asian tosiseikat eivät koske mitään muuta jäsenvaltiota. Toiseksi GewO:n 53a §:ssä säädetään myyntijärjestelyistä, ja sen yhteensopivuutta yhteisön oikeuden kanssa olisi helposti voitu arvioida perustamissopimuksen 30 artiklaa koskevan oikeuskäytännön [5] perusteella. Niinpä tässä tapauksessa ei täyty yhteisöjen tuomioistuimelle esitettävän ennakkoratkaisukysymyksen tarpeellisuutta koskeva edellytys.

7. Nämä perustelut eivät vakuuta minua. Viimeksi esitetyn huomautuksen osalta riittää, kun muistetaan, että EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan (josta on tullut EY 234 artikla) mukaan kansalliset tuomioistuimet voivat esittää yhteisöjen tuomioistuimelle ennakkoratkaisukysymyksen, vaikka esitetty kysymys olisi asiallisesti samansisältöinen kuin kysymys, josta on jo annettu ennakkoratkaisu vastaavassa tapauksessa. [6]

Sen väitteen osalta, jonka mukaan kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä oleva

5 — Tässä yhteydessä viitataan erityisesti em. yhdistettyihin asioihin Keck ja Mithouard.

6 — Yhdistetyt asiat 28/62—30/62, Da Costa ym., tuomio 27.3.1963 (Kok. 1963, s. 58, 73; Kok. Ep. I, s. 173).

asia olisi yksinomaan kyseisen valtion sisäinen, on muistettava, että esitetty ennakkoratkaisukysymys koskee EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamista eli sen artiklan soveltamista, jolla on tarkoitus poistaa esteet yhteisössä tapahtuvalta tavaroiden vapaalta liikkumiselta. Kuten yhteisöjen tuomioistuin totesi yhdistetyissä asioissa Pistre ym. 7.5.1997 antamassaan tuomiossa, tällaisia esteitä voi olla olemassa myös silloin, kun "kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun konkreettisen tapauksen kaikki tosiseikat ovat tapahtuneet yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa". [7] Tällaisessa tilanteessa "kansallisen säännöksen soveltamisella voi näet olla vaikutusta myös tavaroiden vapaaseen liikkuvuuteen jäsenvaltioiden välillä, erityisesti silloin, kun kyseisellä säännöksellä suositaan kotimaassa valmistettujen tavaroiden markkinoimista tuontitavaroiden haitaksi. Tällaisissa tilanteissa jo pelkästään säännöksen soveltamisesta, vaikka sitä sovellettaisiin ainoastaan kotimaisiin tuotteisiin, aiheutuu — ja sillä ylläpidetään — näihin kahteen ryhmään kuuluvien tavaroiden välille erilaista kohtelua, jolla ainakin mahdollisesti voi olla vaikutusta yhteisön sisäiseen kauppaan." [8]

8. Niinpä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä on todettu, että kun EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa väitetään rikotun, yhteisöjen tuomioistuimella on joka tapauksessa toimivalta arvioida sitä, voiko kansallisella toimenpiteellä olla vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, vaikka kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetun tapauksen kaikki tosiseikat ovat tapahtuneet yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa. [9]

Pääasia

9. Kysymyksen asiasisällön osalta totean heti aluksi, että mielestäni kansallisen tuomioistuimen kuvailema säännös ei ole 30 artiklan vastainen. Katson nimittäin, että se kuuluu niiden kansallisten säännösten joukkoon, joiden yhteisöjen tuomioistuin on yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard antamassaan tuomiossa ja sen jälkeen katsonut jäävän 30 artiklan soveltamisalan ulkopuolelle. Kuten tiedetään, edellä mainitussa tuomiossa todettiin periaate, jonka mukaan "tiettyjä myyntijärjestelyjä rajoittavien tai ne kieltävien kansallisten oikeussääntöjen soveltamisella muista jäsenvaltioista tuotuihin tuotteisiin ei tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoiteta

7 — Yhdistetyt asiat C-321/94—C-324/94, Pistre ym., tuomio 7.5.1997 (Kok. 1997, s. I-2343, 44 kohta).

8 — Tuomion 45 kohta.

9 — Sen sijaan sillä oikeuskäytännöllä, johon TK on vedonnut kirjallisissa huomautuksissaan (yhdistetyt asiat C-297/88 ja C-197/89, Dzodzi, tuomio 18.10.1990, Kok. 1990, s. I-3763; asia C-231/89, Gmurzynska-Bscher, tuomio 8.10.1990, Kok. 1990, s. I-4003; asia 166/84, Thomasdünger, tuomio 26.9.1985, Kok. 1985, s. 3001 ja asia C-28/95, Leur-Bloem, tuomio 17.7.1997, Kok. 1997, s. I-4161), ei mielestäni ole merkitystä yhteisöjen tuomioistuimen toimivallan arvioimisen kannalta. Näissä asioissa yhteisön oikeus ei nimittäin ollut välittömästi sovellettavaa oikeutta, vaan sitä sovellettiin pelkästään sillä perusteella, että siihen viitattiin kansallisissa säännöksissä, joissa yksinomaan kansallisia tilanteita koskevien säännösten antamisessa noudatettiin yhteisön oikeudessa hyväksyttyjä ratkaisuja. Nyt käsiteltävänä oleva tapaus on kuitenkin erilainen. Siinä ei ole kyse — toisin kuin kansallinen tuomioistuin näyttää katsovan — yksinomaan kansallisesta asiasta, joka ei kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan. Ennakkoratkaisukysymys nimittäin koskee EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa, ja — kuten todettua — tätä artiklaa sovelletaan myös silloin, kun kansallisen tuomioistuimen käsiteltäväksi saatetulle tapaukselle ominaiset seikat ovat tapahtuneet yhdessä ainoassa jäsenvaltiossa. Nyt tarkasteltavanamme oleva tapaus ei merkitse sitä, että ennakkoratkaisujärjestelmä ulotettaisiin koskemaan riitoja, jotka eivät kuulu yhteisön oikeuden soveltamisalaan.

jäsenvaltioiden välistä kauppaa — — suoraan tai välillisesti, jos niitä sovelletaan kaikkiin jäsenvaltion alueella toimiviin toimijoihin ja jos niillä on oikeudellisesti ja tosiasiallisesti sama vaikutus sekä kotimaisten tuotteiden että muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tuotteiden markkinointiin". [10] Oikeuskäytännön tämän suunnan taustalla olevat syyt ovat tiedossa. Todettuaan, että "taloudelliset toimijat vetoavat yhä enenevässä määrin perustamissopimuksen 30 artiklaan riitauttaakseen kaikki sellaiset säännöstöt, jotka rajoittavat heidän kaupallista vapauttaan, vaikka niillä ei tarkoitettaisiinkaan muista jäsenvaltioista lähtöisin olevia tuotteita", [11] yhteisöjen tuomioistuin on halunnut tulkita tätä määräystä sen alkuperäisen *tarkoituksen* mukaisesti, ja alkuperäisenä tarkoituksenahan oli suojata *jäsenvaltioiden välistä tavaroiden kauppaa*. Perustamissopimuksen 30 artiklassa ei siis kielletä jäsenvaltioita antamasta luonteeltaan yleisiä sääntöjä, joilla pyritään säätelemään kaupallista toimintaa, jos nämä säännöt eivät muodosta erityistä estettä muiden jäsenvaltioiden tuotteiden kansallisille markkinoille tapahtuvalle pääsylle. Olennaista on siis, että jotta 30 artiklaan voitaisiin vedota, asianomaisen kansallisen toimenpiteen on merkittävä jäsenvaltioiden välisen kaupan *erityistä* pienenemistä. [12] Tätä edellytystä ei täytä lainsäädäntö, joka ei koske tuotteiden ominaisuuksia vaan ainoastaan niitä koskevia myyntijärjestelyjä. Koska tällaista lainsäädäntöä sovelletaan kaikkiin taloudellisiin toimijoihin, jotka harjoittavat toimintaansa kyseisen valtion alueella, olivatpa myytävät tuotteet peräisin mistä tahansa, kyseinen lainsäädäntö ei vaikuta muista jäsenvaltioista maahan tuotujen tuotteiden markkinointiin eri tavalla kuin kotimaisten tuotteiden markkinointiin. [13]

10. Edellä kuvailtua oikeuskäytännön suuntaa on noudatettu toistuvasti ja yhdenmukaisesti. Tässä yhteydessä riittää, kun huomautetaan, että sen ohella, mitä yhteisöjen tuomioistuin on todennut tappiollista jälleenmyyntiä koskevasta kiellosta, josta yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard oli kyse, se on katsonut, että EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa ei sovelleta jäsenvaltion apteekkariliiton asettamaan eettiseen sääntöön, jolla kielletään apteekkariliiton toimivaltaan kuuluvan alueen apteekkareita mainostamasta apteekin ulkopuolella sellaisia lääkkeenomaisia tuotteita, joita niillä on oikeus myydä, siltä osin kuin tämä sääntö, jota sovelletaan tuotteiden alkuperästä riippumatta, ei vaikuta muista jäsenvaltioista tulevien tuotteiden markkinointiin eri tavoin kuin kotimaisten tuotteiden markkinointiin. [14] Lisäksi yhteisöjen tuomioistuin on katsonut, että EY:n perustamissopimuksen 30 artiklaa ei sovelleta kansalliseen lainsäädäntöön, jonka mukaan ainoastaan luvan saaneilla jälleenmyyjillä on oikeus myydä tupakkaa vähittäiskaupassa, olipa tupakka peräisin mistä tahansa, ja joka ei näin ollen rajoita muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden pääsyä kyseisen jäsenvaltion markkinoille tai haittaa niiden pääsyä enempää kuin se rajoittaa tai haittaa kotimaisten tuotteiden pääsyä jakeluverkostoon. Tällainen lainsäädäntö ei

10 — Tuomion 16 kohta.

11 — Em. yhdistetyt asiat Keck ja Mithouard, tuomion 14 kohta.

12 — Yhdistetyissä asioissa C-418/93—C-421/93, C-460/93—C-462/93, C-464/93, C-9/94—C-11/94, C-14/94, C-15/94, C-23/94, C-24/94 ja C-332/94, Semeraro Casa Uno ym., 20.6.1996 antamassaan tuomiossa (Kok. 1996, s. I-2975) yhteisöjen tuomioistuimen korosti, että jotta kansallinen toimenpide kuuluisi 30 artiklan soveltamisalaan, ei riitä, että sen ainoa seuraus on, että myynti ja siten tuonninkin määrä yleensä pienenevät. Tätä varten edellytetään, että tuonnin määrä yksinään pienenee.

13 — Asia C-387/93, Banchero, tuomio 14.12.1995 (Kok. 1995, s. I-4663, 37 ja 44 kohta).

14 — Asia C-292/92, Hünermund ym., tuomio 15.12.1993 (Kok. 1993, s. I-6787).

nimittäin koske tuotteiden ominaisuuksia vaan ainoastaan niiden vähittäismyynnin myyntijärjestelyjä, ja velvollisuutta hoitaa tuotteiden jakelu luvan saaneiden vähittäismyyjien kautta sovelletaan kyseessä olevien tuotteiden alkuperästä riippumatta, eikä se vaikuta muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden markkinointiin eri tavalla kuin kotimaisten tuotteiden markkinointiin.[15] Näistä samoista syistä on todettu, että kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan äidinmaidonkorviketta saadaan myydä ainoastaan apteekeissa, ei ole ristiriidassa EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan kanssa.[16]

11. Mielestäni edellä mieliin palautettua oikeuskäytäntöä voidaan soveltaa nyt tarkasteltavana olevaan tapaukseen. Ensinnäkin kansallisen tuomioistuimen kuvailemaa sääntöä sovelletaan erotuksetta sekä itävaltalaisiin taloudellisiin toimijoihin että muiden jäsenvaltioiden taloudellisiin toimijoihin. Myös Itävaltaan rajoittuviin valtioihin sijoittautuneet kauppiaat voivat nimittäin harjoittaa liikkuvaa kauppaa Itävallan alueella samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan kotimaisiin kauppiaisiin. Niinpä tästä näkökulmasta katsoen muista jäsenvaltioista peräisin olevien tuotteiden tuonnille ei ole mitään esteitä.

Se, mikä mielestäni on erityisen ratkaisevaa, on ennen kaikkea se, että tarkasteltavana olevan lainsäädännön tarkoituksena tai vaikutuksena ei ole tuonnin määrän rajoittaminen. Jos käytetään yhteisöjen tuomioistuimen käyttämiä ilmaisuja, kyseinen lainsäädäntö ei koske niiden elintarvikkeiden ominaisuuksia, joita voidaan pitää kaupan, vaan ainoastaan kyseisten tuotteiden tiettyjä "myyntijärjestelyjä". Kyse on siis säännöstä, jolla pyritään säätämään kaupallista toimintaa ja jota sovelletaan siitä huolimatta, mistä — kotimaasta vai ulkomailta — tavarat ovat peräisin, ja joka ei mitenkään näytä vähentävän muista jäsenvaltioista tuotavien tavaroiden virtaa.[17]

12. En näin ollen katso, että tarkasteltavana oleva kansallinen lainsäädäntö merkitsisi jäsenvaltioiden välisen kaupan peiteltyä rajoittamista, kuten komissio ja TK väittävät kirjallisissa huomautuksissaan. Tämän kannan mukaan lihakauppias, leipuri tai muu elintarvikekauppias, joka haluaa Itävallassa tarjota liikkuvassa kaupassa myytäväksi omia tuotteitaan, joutuisi perustamaan Itävaltaan toimipaikan sen toimipaikan lisäksi, mikä hänellä on omassa maassaan. Tästä koituisi lisäkustannuksia ja se tekisi tällaisen myyntitavan kannattamattomaksi. En kuitenkaan

15 — Em. asia Banchero.

16 — Asia C-391/92, komissio v. Kreikka, tuomio 29.6.1995 (Kok. 1995, s. I-1621).

17 — Tältä osin on tärkeää täsmentää, että tämän tapauksen tosiseikat poikkeavat niistä, joista oli kyse komission mainitsemassa asiassa C-21/88, Du Pont de Nemours Italiana (tuomio 20.3.1990, Kok. 1990, s. I-889; Kok. Ep. X, s. 377). Tuossa asiassa yhteisöjen tuomioistuin totesi, että kansallinen säännös ei voi jäädä EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätyn kiellon ulkopuolelle sillä perusteella, että kyseisen säännöksen rajoittavat vaikutukset eivät suosi kaikkia kotimaisia tuotteita vaan ainoastaan osaa niistä. Asiassa oli kyse kansallisista säännöistä, joissa varattiin tietyille alueille sijoittautuneille yrityksille tietty prosenttimääräinen osuus julkisista tavaranhankinnoista. Tällainen menettely suosi määrätyllä jäsenvaltion alueella jalostettuja tavaroita ja esti viranomaisia ja julkisia toimielimiä tekemästä osaa hankinnoistaan yrityksistä, jotka sijaitsevat muissa jäsenvaltioissa. Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei ole kyse tällaisesta tilanteesta, sillä liikkuvan kaupan rajoitukset eivät riipu myytäväksi tarjottujen tuotteiden alkuperästä. Kauppiaat, joilla on oikeus harjoittaa liikkuvaa kauppaa tietyillä itävaltalaisilla hallintoalueilla, voivat myydä mistä jäsenvaltiosta tahansa peräisin olevia tavaroita ilman, että näiden tuotteiden tuonnin olisi täytettävä jotain erityisedellytyksiä, jotka olisivat kyseisten tuotteiden kannalta epäedullisia. Tiivistetysti voidaan todeta, että Itävallan lainsäädännöllä, jossa rajoitetaan näiden elintarvikkeiden liikkuvaa kauppaa, ei ole vaikutusta tavaroihin, joten tämä lainsäädäntö ei ole omiaan estämään tuontitavaroiden markkinoille pääsyä tai rajoittamaan sitä enemmän kuin se rajoittaa kotimaisten tuotteiden markkinoille pääsyä.

jaa tätä kantaa. Itävallan lainsäädäntö ei nimittäin koske jäsenvaltioiden välistä kauppaa, eikä siinä aseteta edellytyksiä ulkomaisten tuotteiden kotimaan markkinoille pääsylle. Kyseisessä lainsäädännössä vain rajoitetaan niiden jälleenmyyjien ryhmää, joilla on oikeus käyttää tiettyä myyntijärjestelyä, eikä tämä rajoitus riipu, kuten on todettu, siitä, mistä tuotteet ovat peräisin. Tavaroiden liikkuvuutta ei siis rajoiteta mitenkään, ei selvästi eikä peitellysti. Ei nimittäin ole todettu, että kansallinen lainsäädäntö johtaisi kaupan yleisen määrän pienenemiseen kotimaassa. Kansallisella lainsäädännöllä ei varsinkaan ole mitään erityistä vaikutusta tuonnin määrän, joka yksinään riittäisi syyksi soveltaa määrällisiä rajoituksia tai vaikutukseltaan vastaavien toimenpiteiden kieltoa. Lisäksi on muistettava, että nyt tarkasteltavana olevat kansalliset säännöt koskevat ainoastaan sellaista elintarvikkeiden liikkuvaa kauppaa, jossa tuotteita ei ole tilattu etukäteen. Kaikki muut myyntijärjestelyt ovat vapaita. Minusta on näin ollen aika epärealistista väittää, että tuontia vähentäisi se, että leipuri, lihakauppias tai joku muu elintarvikkeiden jälleenmyyjä, joka on sijoittautunut esimerkiksi Brysseliin, Pariisiin tai Berliiniin, ei voi harjoittaa Itävallan alueella sellaisten tuotteiden liikkuvaa kauppaa, joita ei ole tilattu etukäteen. Syy tähän on selvä, sillä käytännön liike-elämässä tällainen kaupallinen jakelutapa kohtaa niin sanotun "luonnollisen esteen" toimintasäteestä, sillä elintarvikkeiden vähittäiskauppiaat tarjoavat tuotteitaan itävaltalaisissa säännöissä tarkoitettuja myyntijärjestelyjä käyttäen vain viereisillä alueilla oleville kuluttajille. Tämän vuoksi nämä säännöt eivät ole omiaan vaikuttamaan yhteisön sisäiseen kauppaan, koska Itävaltaan rajoittuviin jäsenvaltioihin sijoittautuneille kauppiaille on myönnetty mahdollisuus myydä omia tuotteitaan samoilla edellytyksillä, joita sovelletaan kotimaisiin kauppiaisiin. Nämä säännöt eivät näin ollen kuulu EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan.

Neljäs kysymys

13. Edellä esitettyjen huomioiden perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuin vastaisi Oberster Gerichtshofin esittämään kysymykseen seuraavasti:

Perustamissopimuksen 30 artiklaa (josta on muutettuna tullut EY 28 artikla) on tulkittava siten, että sen kanssa ristiriidassa ei ole kansallinen lainsäädäntö, jonka mukaan leipurit, lihakauppiaat ja elintarvikekauppiaat voivat liikkuvassa kaupassa, jota harjoitetaan tekemällä paikkakunnalta toiselle ulottuvia kierroksia tai

ovelta ovelle kulkien, tarjota myytäväksi tuotteita, joita heillä on elinkeinolupansa mukaan oikeus myydä, ainoastaan silloin, jos he harjoittavat liiketoimintaansa myös kiinteässä toimipaikassa, joka sijaitsee sillä hallintoalueella, jossa he tarjoavat myytäväksi kyseisiä tuotteita edellä mainitulla tavalla, tai siihen rajoittuvassa kunnassa, olkoonpa tämä kunta kotimaassa tai jossain toisessa jäsenvaltiossa.